

16. Kojim je jezikom govorio Isus?

54 pitanja i odgovora o Isusu Kristu, pripremljenih od tima katoličkih teologa sa sveučilišta Navarra. Ovo je pitanje br. 16.: "Kojim je jezikom govorio Isus?"

18.10.2009.

Prethodna pitanja

Tijekom prvog stoljeća na području gdje je živio Isus postoje dokazi da su bila u uporabi četiri jezika: aramejski, hebrejski, grčki i latinski.

Od svih njih službeni, istovremeno najmanje korišten, bio je latinski. Koristili su ga gotovo isključivo rimski dužnosnici, kada su razgovarali među sobom, a znali su ga i neki obrazovani ljudi. Ne čini se izvjesnim da bi Isus učio latinski, niti da bi ga koristio u običnom razgovoru ili u svojim propovijedima.

Što se tiče grčkog, ne bi bilo čudno da se je Isus ponekad njime služio, kao i mnogi zemljoradnici i zanatlije u Galileji koji su znali taj jezik, tj. njegove osnove potrebne za jednostavan posao ili komunikaciju sa stanovnicima gradova u kojima je uglavnom živjelo stanovništvo helenske kulture. I u Judeji se govorio grčki; procjenjuje se da ga je govorilo u Jeruzalemu između osam i petnaest posto građana. Ipak, nije poznato je li Isus koristio grčki ikada, niti se može to zaključiti sa sigurnošću iz bilo kojeg teksta, ali to

ne bi trebalo odbaciti kao mogućnost. Moguće je, naprimjer, da se Isus obratio Pilatu na tom jeziku.

Međutim, učestale aluzije u evanđeljima na Isusove propovijedi u sinagogama i njegovi razgovori s farizejima o tekstovima Svetog pisma čine vrlo vjerojatnim da je poznavao i koristio hebrejski jezik u nekim situacijama.

Iako je znano da se Isus ponekad i koristio hebrejskim, čini se da se u običnom razgovoru i u propovijedima Isus obično služio aramejskim jezikom koji je bio uobičajeni jezik svakodnevne uporabe među Židovima u Galileji. Ustvari, ponekad grčki tekst evanđelja neke aramejske riječi i fraze stavlja u Isusova usta: Talitha Kum (Mk 5,41), Korban (Mk 07:11), Effatha (Mk 7,34) , Gehenna (Mk 9,43), Abba (Mk 14:36), Eloi, Eloi, Lama Sabakthani? (Mk 15:34), ili

njegovih sugovornika: Rabbuni (Mk 10,51).

Izučavanje jezične pozadine evanđelja ukazuju na to da su riječi sadržane u njima bile izvorno govorene semitskim jezikom: hebrejskim ili, što je još vjerojatnije, aramejskim. To je osobito vidljivo iz strukture grčkog koji se koristi u evanđeljima, iz koje se nazire model aramejske sintakse. Također, to se može zaključiti i iz činjenice da evanđelja stavljajući riječi u Isusova usta dobivaju posebno izražajnu snagu prevedena na aramejski te da postoje riječi koje se koriste s različitom semantičkim nabojem nego inače na uobičajnom grčkom, izvedene iz semitske uporabe. Čak ponekad kod prevođenja evanđelja na semitske jezike, opažaju se u njima igre riječi koje su skrivene u grčkom izvorniku.

Literatura: Joseph A. Fitzmyer, «The Languages of Palestine in the First Century A. D.»: *Catholic Biblical Quarterly* 32 (1970) 501-531; Stanley E. Porter, «Jesus and the Use of Greek in Galilee» en Bruce Chilton - Craig A. Evans (ed.), *Studying the Historical Jesus. Evaluation of the State of Current Research* (Brill, Leiden - New York - Köln 1994) 123-154; Pinchas Lapide, «Insights from Qumran into the Languages of Jesus»: *Revue de Qumran* 8, 4 (n. 32) (1975) 483-501; Chaim Rabin, «Hebrew and Aramaic in the First Century» en Shemuel Safrai - Menahem Stern (ed.), *The Jewish people in the first century: historical geography, political history, social, cultural and religious life and institutions* (Van Gorcum, Assen - Amsterdam 1976) 1007-1039; Francisco Varo, *Rabí Jesús de Nazaret* (B.A.C., Madrid, 2005) 66-70.

Francisco Varo

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/16-kojim-je-jezikom-
govorio-isus/](https://opusdei.org/hr-hr/article/16-kojim-je-jezikom-govorio-isus/) (27.03.2025.)